

"Oost-Europa na de Hongaarse opstand" in Nieuwe Rotterdamse Courant (15 november 1956)

Source: Nieuwe Rotterdamse Courant. 15.11.1956. Rotterdam: Nieuwe Rotterdamse Courant. "Oost-Europa na de Hongaarse opstand".

Copyright: (c) NRC Handelsblad
Nieuwe Rotterdamse Courant, 1956

URL:

http://www.cvce.eu/obj/oost_europa_na_de_hongaarse_opstand_in_nieuwe_rotterdamse_courant_15_november_1956-nl-7c26b242-8db8-475f-9098-8151ee058563.html

Last updated: 03/07/2015

Oost-Europa na de Hongaarse opstand

Herstel van de oude toestand schijnt uitgesloten

van onze correspondent

BONN, 13 november. — Over de invloed, die de anti-Russische en anti-communistische opstand van het Hongaarse volk op de ontwikkeling in het Oostelijk blok zal hebben, heerst uiteraard allerwegen gespannen afwachting. Weliswaar is het gewapend verzet van de Hongaren thans vrijwel uitgeschakeld, maar het lijdelijk verzet is dit nog niet. De opstand, die eerst een vrijheid van handelen van Hongarije als socialistisch land ten doel had, heeft zich ontwikkeld tot een revolutie die streefde naar een vrij democratisch Hongarije, een Hongarije dat het Oostelijk blok moest verlaten en, zoals Oostenrijk, neutraal zijn. Het meedogenloze ingrijpen, waartoe de Sowjetunie meende te moeten overgaan teneinde het uiteenvallen van haar satellietenrijk te verhinderen, heeft de Russische machtspolitiek in een uiterst moeilijk parket gebracht. De Hongaren hebben nog niet gecapituleerd. De door de Russen geprotegeerde regering van Kadar heeft, ondanks de concessies die zij bereid is te doen, niet het gewenste gehoor bij het volk.

Er is geen twijfel over, of Oost-Europa zich in een machtige beweging bevindt, een beweging waarvan het voornaamste element de zucht naar vrijheid en onafhankelijkheid is. Het Russische communisme heeft, met zijn militaire interventie, definitief zijn revolutie verloren. Het staat ontmaskerd voor de openbare mening in de wereld.

De kritiek in Polen op het Russische ingrijpen in Hongarije is scherp. De voorzitter van de Poolse staatsraad, staatspresident Zawadzki, heeft ter gelegenheid van de viering van de Russische oktoberrevolutie gezegd, dat men het in Polen ontzettend heeft gevonden dat Russische troepen op het verzoek van een totaal gecompromitteerd regime van het slag Rakosi-Gerö en anderen militair in Hongarije hebben geïnterveneerd. De Hongaarse tragedie is, zei hij, een uiterst pijnlijke ervaring die ons gehele socialistische kamp heeft getroffen. Men moet uit deze ervaring alle consequenties trekken.

Ook van Zuidslavische zijde is de kritiek op de Russen niet mals. De Borba schreef: De Zuidslavische openbare mening kan het niet goedkeuren dat zich op het territoir van een soeverein land buitenlandse troepen mengen in de oplossing van binnenlandse kwesties.

Het is interessant om vast te stellen, hoe men in de andere satellietlanden poogt de openbare mening te suggereren, dat de Hongaarse opstand een kwestie is geweest van misleide mensen, dat nu alles achter de rug is en de oorspronkelijke toestand is hersteld. Zo bijvoorbeeld in Oost-Duitsland en Tsjechoslowakije. In een vraagesprek met het Tsjechische persbureau Ceteka heeft dr. Ferenc Muennich, de nieuwe Hongaarse minister van defensie en binnenlandse veiligheid, betoogd dat thans orde en rust heersen in Boedapest, zij het ook dat nog op een aantal plaatsen onverbeterlijke reactionairen en misdadigers optreden, die tijdens de revolutie uit de gevangenis zijn bevrijd. Met hulp van de buurlanden, aldus Muennich, zijn de moeilijkheden in de verzorging overwonnen: de bevolking kan zoveel brood kopen als zij wil.

Wat de opbouw van een nieuw Hongaars volksleven en de organisatie van de veiligheidsdienst betreft, zei Muennich, dat het -grootste deel van het officierskader en de soldaten in de kritieke dagen het volksdemocratische regime trouw is gebleven en dat zij derhalve de kern van de nieuwe strijdkrachten van de Hongaarse volksrepubliek zullen vormen. Aldus werden de Tsjechen voorgelicht.

Maar of deze krampachtige pogingen en al het Russisch machtsvertoon werkelijk als resultaat zullen hebben, dat de ontwikkeling in Polen en in Hongarije ongemerkt aan de overige landen van het Oostelijke blok voorbijgaan, zal de toekomst moeten leren. De vraag is gewettigd, of het volksdemocratische stelsel in de satellietlanden onder het volk nog een reële basis heeft.

Het verdrag van Warschau heeft nog nauwelijks betekenis. Voor de Russische initiatiefnemers moet het duidelijk zijn, dat zij in geval van oorlog niet op hun Oosteuropese bondgenoten — als men hen nog zo noemen mag — kunnen rekenen. Zouden de Russen nog naar het westen kunnen marcheren door een

gebied, dat hun diep vijandig gezind is, zouden zij in geval van ernst zich niet haastig uit. Oost-Europa moeten terugtrekken als zij er, bij wijze van spreken, nog uitkomen?

Het is niet denkbeeldig, dat de ontwikkeling in Oost-Europa ook haar weerslag vindt in Zuidslavië. Hier en daar meent men, dat zij ook invloed zal hebben op de toekomst van Tito. Vandaar dat Tito poogt te verhinderen, aldus wordt aangenomen, dat het door hem ontwikkelde nationaal-communisme zich ontwikkelt tot een anticommunistische vrijheidsbeweging in Oost-Europa. Tito heeft zich tussen twee stoelen geplaatst. Tito zelf schaart zich, in het geval-Hongarije, ondanks bedekte kritiek op de Russische interventie, officieel aan de Russische kant, maar dit heeft niets belet dat in het Russische blok openlijk kritiek is geïfend op Tito in verband met het gebeuren in Hongarije en hij van de eigenlijke verantwoordelijkheid voor de Hongaarse opstand is beticht. Het artikel van de Albanese premier Hodza in de Prawda is, wat dat betreft, kenmerkend.

De crisis in het Oostelijk blok heeft de Sowjetunie voor een ernstig vraagstuk geplaatst. De Sowjetunie is aangewezen op het economische potentieel van de satellieten. Zij heeft tot dusver welgevaren bij de goedkope leveranties van de onderworpen landen, leveranties die zowel de Sowjetunie als de wederopbouw van China dienden. De Russen staan thans voor moeilijke besluiten. Een herstel van de oude toestand, zoals die bestond voor de stille revolutie in Polen en de wilde opstand van de Hongaren, schijnt uitgesloten. Al was het alleen maar omdat de Polen een groter deel van hun nationaal inkomen voor verhoging van eigen levensstandaard opeisen en het Hongaarse economische potentieel ten gevolge van de opstand voorlopig uitgeschakeld is.